

«Λατίνοι και Ορθόδοξοι στη Magna Graecia του 13ου αιώνα» (Πρωτ. Χριστόδουλος Μπίθας)

[/ Πεμπτούσια](#)

Ένα υπέροχο ταξίδι στο χρόνο και μια γνωριμία με έναν ξεχωριστό Ορθόδοξο λόγιο μοναχό μάς υπόσχεται το βιβλίο του Σωτηρίου Ν. Κόλλια «Λατίνοι και Ορθόδοξοι στη Magna Graecia του 13ου αιώνα» (εκδ. Γρηγόρη), το οποίο προλογίζεται με επαινετικά λόγια από τον σπουδαίο θεολόγο και ιστορικό π. Γεώργιο Μεταλληνό.

Το υλικό του βιβλίου προέρχεται από την διδακτορική διατριβή του συγγραφέα, επεξεργασμένο κατάλληλα για να εκδοθεί και καθώς το παίρνουμε στα χέρια μας από τον τίτλο του και μόνο μάς ταξιδεύει και προκαλεί την φαντασία: Λατίνοι και Ορθόδοξοι στην Magna Graecia του 13ου αιώνα: Ελληνισμός, χριστιανισμός, μοναχισμός, άγιοι της Κάτω Ιταλίας και βίος του ηγουμένου Νικολάου της Μονής Κασούλων της περιοχής Υδρούντος (το σημερινό Ότραντο). Το περιεχόμενο φέρνει στο νου περιγραφή ταινίας ή τουλάχιστον ντοκυμαντέρ, αφού με κέντρο την ζωή ενός πατέρα της Εκκλησίας, μας καλεί να ταξιδέψουμε πίσω στον χρόνο και να μεταβούμε σε μια από τις πιο γνωστές-άγνωστες χαμένες πατρίδες, την Μεγάλη Ελλάδα της Κάτω Ιταλίας.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ν. ΚΟΛΛΙΑΣ

ΛΑΤΙΝΟΙ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΣΤΗ MAGNA GRAECIA ΤΟΥ 13^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Προλεγόμενα: Πρωτ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός

Διαβάζοντάς το, ακολουθούμε τον συγγραφέα να περιδιαβαίνει στα μέρη που άνθισε ο Ελληνισμός και η Ορθοδοξία, να εξερευνά ερείπια μοναστηριών και να περπατά στα σοκάκια του Ότραντο, της πάλαι ποτέ πύλης της Ανατολής, αφού η έρευνά του απαιτούσε την επιτόπια αναζήτηση των τόπων που έζησε και έδρασε ο Νικόλαος εξ Υδρούντος.

Μπροστά στα μάτια μας ξετυλίγεται το νήμα μιας ιδιαίτερα σημαντικής περιόδου της ιστορίας μας, αφού ο 12ος και ο 13ος αιώνας χαρακτηρίζονται από τις συνέπειες του Σχίσματος της Εκκλησίας, τις σκοτεινές στις προθέσεις τους Σταυροφορίες και βέβαια την αποτρόπαιη άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους με την προδοτική συνυπευθυνότητα των διχασμένων

Βυζαντινών.

Στην Μεγάλη Ελλάδα, μετά το Σχίσμα, οι Ορθόδοξες επισκοπές υποτάσσονται διοικητικά στους Λατίνους επισκόπους και υφίστανται βαριά φορολογία, διατηρώντας όμως την ελευθερία τους σε δογματικά και λατρευτικά θέματα. Μέσα σε αυτό το οδυνηρό ιστορικό πλαίσιο μαθαίνουμε λεπτομέρειες για την ζωή και το έργο του μοναχού Νικολάου, ο οποίος διακόνησε με τα πολλά χαρίσματά του την Ορθοδοξία της Κάτω Ιταλίας. Διακρίθηκε ως διπλωματικός αντιπρόσωπος της Εκκλησίας, φιλομαθής, δεινός θεολόγος με συστηματική παρουσίαση των θέσεών του, αντιαρειτικός συγγραφέας, ποιητής, λογοτέχνης, βιβλιόφιλος, ακαταπόνητος ταξιδευτής και πνευματικός οδηγός, με μεγάλη οξυδέρκεια πνεύματος και δεξιοτεχνία στον χειρισμό του λόγου.

Ο συγγραφέας μάς περιγράφει την ιδιαίτερη εκείνη περίοδο όπου καθώς η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι σε αιχμαλωσία, γίνεται μια προσπάθεια να βρεθεί μια συμβιβαστική λύση στο πρόβλημα της ενώσεως των δύο Εκκλησιών. Λόγω της γλωσσομάθειάς του, ο μοναχός Νικόλαος επιλέγεται από τον Πάπα ως διερμηνέας της Παπικής αποστολής στην Κωνσταντινούπολη και ο επιφανής μοναχός αποδέχεται την πρόταση, προφανώς επειδή από αυτήν εξαρτιόταν το μέλλον της Μονής των Κασούλων, χωρίς βέβαια να συμφωνεί με τις θέσεις των Ρωμαιοκαθολικών.

Συγκαταβατικός και διαλλακτικός θεωρεί τους Λατίνους ακούσια πλανημένους και επιδιώκει να βοηθήσει στην αποκατάσταση των θρησκευτικών παρανοήσεων που έχουν εισαχθεί στην εκκλησιαστική ζωή και τάξη. Συμμετέχει σε δύο παπικές αποστολές στην Κωνσταντινούπολη, μεταξύ 1205 και 1215, οι οποίες βέβαια αποβαίνουν άκαρπες, αλλά και σε μία αποστολή στην Ρώμη όταν ο Πάπας επιχειρεί να αλώσει την Ορθοδοξία αρνούμενος την εγκυρότητα του βαπτίσματος των Ορθοδόξων. Ο Νικόλαος έχοντας παρακολουθήσει όλους αυτούς τους διαλόγους από κοντά, θα συγγράψει πονήματα όπου με ακλόνητα επιχειρήματα ανατρέπει τις κακοδοξίες και επισημαίνει τα δογματικά λάθη.

Το βιβλίο είναι γραμμένο με λόγο απλό και κατανοητό και οι υποσημειώσεις επεξηγούν με τρόπο σαφή και επεξηγηματικό όσα χρειάζεται να γνωρίζει ο αναγνώστης. Όσοι αγαπούν την ιστορία και την θεολογία θα ωφεληθούν από το ωραιότατο αυτό πόνημα, το οποίο ταυτόχρονα συγκινεί αφού αναφέρεται στις χαμένες πατρίδες και τις δυσκολίες και την οδύνη που έζησαν οι Ορθόδοξοι της Magna Graecia. Ταυτόχρονα, η προσωπικότητα του Νικολάου εξ Υδρούντος, έτσι όπως παραστατικά την παρουσιάζει ο συγγραφέας, αποτελεί ένα θαυμάσιο πρότυπο για το πώς όταν κάποιος έχει ισχυρή ταυτότητα και δυνατή πίστη, μπορεί να στέκεται ακλόνητος απέναντι στον αντίπαλο, δίχως φανατισμούς και

υπερβολές και να εμπνέει τόσο τους συγχρόνους του, όσο και εμάς, στους παράξενους καιρούς που ζούμε.